

EL LLENGUATGE***Tocant a mar***

El Diccionari Fabra només atribueix a la locució prepositiva *tocant a* el significat «relativament a». Però sembla ben evident que també hem de reconèixer a aquesta locució —encara que més pròpiament caldria dir que es tracta d'una locució diferent, amb una forma coincident— un significat de valor locatiu, com el que té en una frase com *La casa era tocant a mar*. És el que fa el Diccionari de l'Enciclopèdia, segons el qual *tocant a* significa també «prop de, a la vora de», definició que il·lustra amb l'exemple *Viven tocant a la plaça*.

La locució prepositiva de valor locatiu *tocant a* és el resultat de la gramaticalització de la forma de gerundi del verb *tocar* usat intransitivament. I, de fet, en certes construccions com *Vam passar tota la tarda tocant a mar* el conjunt *tocant a* encara admetria segurament totes dues anàlisis: una locució prepositiva o un gerundi més una preposició simple. Si diem *Gairebé tocàvem a mar*, no podem dir sinó una forma verbal més la preposició. Però, és clar, el que ens importa no són les etiquetes amb què assenyallem els fets del llenguatge sinó els fets mateixos. I, en aquest cas, és l'existència d'un ús intransitiu del verb *tocar*, normalment amb un complement de lloc introduït per la preposició *a*, a partir del qual s'ha originat la locució prepositiva a què ens hem referit. El Diccionari Fabra defineix aquest valor del verb *tocar*, intransitiu, amb els termes «estar alguna cosa en contacte amb una altra, ésser nul·la la distància entre elles». I indica tot seguit l'exemple *Amb el cap tocàvem al sostre*.

És encara força freqüent que en l'ús del verb *tocar* amb aquest valor hom prescindeixi de la preposició *a*, i que adhuc hom l'ometi quan cal considerar que s'usa la locució *tocant a*, reduïda, per tant, a *tocant*. Convé recordar que si bé, en principi, *tocar* és un verb transitiu, en frases com *tocar l'aigua*, *tocar la paret*, *tocar-li l'esquena*, etc., en aquests casos significa «fer que s'estableixi un contacte físic», significat força diferent del que el mateix verb té en frases com *Ja tocàvem a les primeres cases del poble* o *El piano tocava a la paret*, en què s'indica una situació límitrofe. Això no vol pas dir que en certs casos no puguin convenir totes dues solucions; parlant, per exemple, d'un moble i de la paret. Parlant, però, d'un cotxe, el deixarem *tocant a la paret* però mai *tocant la paret* (que prou que es rasca altrament!).

Albert Jané